

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЧНИЙ
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ (ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ)

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	Середня освіта
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психологія (вікова психологія)**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/педагогіка** спеціальності **Середня освіта** освітньої програми «**Географія**».

Розробники: Марчук Лариса Миколаївна кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 11 від «1» липня 2021 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

У Н /проф. Козубовська І.В./
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

Попадич /Попадич О.О./
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Марчук Л.М., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	5	9
	Лекції:	
	30	8
	Практичні (семінарські):	
	14	4
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: іспит	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Психологія (вікова психологія)**» є формування у студентів адекватного уявлення про предмет, методи та завдання психології, її основні категорії, місце серед інших гуманітарних наук; знайомство з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу.

Завдання:

- формування наукового підходу до вивчення особливостей психічного життя людини, законів розвитку та функціонування психіки;
- ознайомлення з базовими категоріями й поняттями психологічної науки, основними методологічними і дослідницькими проблемами психології та шляхами їх рішення, з різноманітною проблематикою психології особистості та пізнання;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;
- представлення аналізу індивідуальних особливостей людини (здібностей, спрямованості, темпераменту, характеру), внутрішньої (емоційної й вольової) регуляції його діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5. Здатність до забезпечення до охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Психологія (вікова психологія)**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):
ОК 1.3 Філософія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.	РН 2
Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).	РН 3
Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.	РН 4
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	РН 7
Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.	РН 9
Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.	РН 10
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН 11
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	РН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Психологія (вікова психологія)**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Аналізувати витoki психологічних проблем індивіда в його онтогенезі	РН 2
Орієнтуватися в сучасних підходах та технологіях навчання знанням і поняттям, формування умінь і навичок	РН 3
Застосовувати отримані знання з психології для організації діяльності і спілкування особистості в різні вікові періоди, для створення умов, що сприяють конструктивному психічному розвитку людини	РН 4
Проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів; пояснювати психологічний зміст та механізми становлення і розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ) враховувати в навчально-виховному процесі сензитивні періоди розвитку людини	РН 5
Враховувати в навчально-виховному процесі сензитивні періоди розвитку	РН 7

людини	
Враховувати особливості людини, закономірності психічної діяльності, типи, характер, психічні стани, чинники, що впливають на якість функціонування психіки людини у різних видах життєдіяльності.	PH 9
Формувати відповідальне ставлення до ролі педагога. прагнути вдосконалювати свою педагогічну майстерність	PH 10
Враховувати в навчально-виховному процесі сензитивні періоди розвитку людини	PH 11
Враховувати вікові особливості дитини в психолого-педагогічній роботі	PH 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1) За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- практичні: вправи, робота з методиками.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально пізнавальної діяльності: створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

III. Інтерактивні методи навчання: дискусії; мозковий штурм, ділові і рольові ігри, тренінги.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів:

– поточного контролю роботи студентів;

– підсумкового контролю (іспит).

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

– систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т. ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач;

– виконання завдань для самостійного опрацювання;

– виконання модульного завдання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу);
- ділові ігри (кейс-методи);
- презентації результатів роботи;
- інші.

Об'єктом підсумкового контролю знань студентів є іспит.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3							70	100
10	10	10								

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T4	T5	T6	T7				70	100
5	10	10	5							

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)

Практичні (семінарські) заняття	13		13	
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	5		5	
Презентація	7		7	
Реферат				
Есе	5		5	
Модульна контрольна робота	70		70	
Разом	100	100	100	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів:

перший рівень тестові завдання (максимальна кількість балів за один тест складає 2бали);

другий рівень три завдання за типом: дайте визначення поняттям; схарактеризуйте; опишіть (максимальна кількість складає 20 балів);

третій рівень аналітичні задачі (максимальна кількість складає 28 балів)

Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «**Психологія (вікова психологія)**» є іспит. Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 70 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково- екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання іспиту є обов'язковим.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 70 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 70 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ до психології

Тема 1. Предмет і об'єкт психології.

Визначення психології як науки. Об'єкт, предмет, визначення психології. Місце психології в системі наук. Галузі психологічних знань. Структура і завдання психологічної науки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Короткий історичний нарис становлення психології. Провідні теорії психології ХХ століття: психоаналіз (З. Фройд), біхевіоризм (Дж. Уотсон), когнітивна психологія (У. Найссер), гуманістична психологія (Г. Олпорт), діяльнісний підхід (Л. Виготський, О. Леонтьєв та ін.).

Мозок і психіка. Свідомість як вища форма відображення психіки. Місце психології в структурі сучасних наук.

Тема 2. Методи психології.

Методологія та методи дослідження психічних явищ. Класифікація методів психології (за Б. Ананьєвим), їх види та характеристики. Принципи психології.

Основні вимоги до методів психології. Основні методи психології. Додаткові методи психології. Кількісний та якісний аналізи дослідження психічних явищ.

Тема 3. Розвиток психіки у філогенезі. Поява та розвиток свідомості.

Розвиток психіки у філогенезі: стадії та рівні розвитку форм психічного відображення. Сутність відмінностей психіки людей від психіки тварин. Психіка і свідомість. Суспільно-історичний характер свідомості. Розвиток свідомості та її структура. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини.

Модуль 2. Особистість як категорія психології

Тема 4. Особистість у діяльності і спілкуванні.

Психологічна характеристика діяльності та активності людини. Провідні види діяльності, їх характеристика. Поняття особистості у психології. Природа особистості в психологічних теоріях.

Поняття про спілкування. Діяльність і спілкування. Функції та структура спілкування. Спілкування як обмін інформацією: вербальна і невербальна комунікація. Спілкування як інтеракція. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Засоби побудови образу партнера: ідентифікація і рефлексія.

Тема 5. Пізнавальні психічні процеси. Специфіка пізнавальної активності людини.

Відчуття. Поняття про відчуття. Загальні властивості і закономірності відчуттів. Відчуття і діяльність. Природа сприймання. Основні особливості сприймання. Види сприймань.

Закони сприймання. Спостереження і спостережливість.

Поняття про пам'ять. Види пам'яті та їх характеристика. Процеси пам'яті:

запам'ятовування, збереження, відтворення і забування. Індивідуальні відмінності пам'яті.

Поняття про мислення. Форми мислення. Процеси розуміння і розв'язання завдань. Види мислення. Судження як результат мислення. Мислення і мова.

Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості

Поняття про емоції та почуття. Роль емоцій в житті людини. Індивідуальна своєрідність емоцій і почуттів. Форми переживання почуттів. Вищі людські почуття.

Порівняльна характеристика емоцій та почуттів. Класифікація емоцій. Емоційні процеси і стани. Емоції і організм, емоції і діяльність, емоції і спілкування. Зв'язок емоцій з потребами людини.

Воля в системі свідомого життя людини. Поняття про волю. Провідні ознаки волі.

Простий та складний вольовий акт. Структура вольової дії. Вольова регуляція поведінки людини. Розвиток волі в онтогенезі.

Первинні та вторинні якості волі. Третинні вольові якості: відповідальність, дисциплінованість, обов'язковість, принциповість, діловитість, ініціативність та їх значення у формуванні самодостатньої особистості.

Тема 7. Індивідуально-психологічні властивості особистості

Поняття про темперамент. Історія розвитку вчення про темперамент. Психологічна характеристика та властивості типів темпераменту. Особистість і темперамент: проблеми виховання, навчання і професійної діяльності. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Структура характеру. Провідні риси характеру. Акцентуальні теорії характеру. Дослідження характеру в сучасній психології, врахування типу характеру у вихованні особистості.

Знання, навички, вміння як основа для розвитку здібностей. Наукові підходи до визначення здібностей. Характеристика здібностей, види і структура, ступені розвитку здібностей. Природа людських здібностей. Розвиток здібностей. Поняття «обдарованість», «талант», «геніальність».

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1 Вступ до психології						
Тема 1. Предмет і об'єкт психології	8	2	2			4
Тема 2. Методи психології	10	2	2			6
Тема 3. Розвиток психіки у філогенезі. Поява та розвиток свідомості	12	4	2			6
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	32	10	6			16
Модуль 2 Особистість як категорія психології						
Тема 4. Особистість у діяльності і спілкуванні	12	4	2			6
Тема 5. Пізнавальні психічні процеси. Специфіка пізнавальної активності людини.	16	6	2			8
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості	14	4	2			8
Тема 7. Індивідуально психологічні особливості особистості	14	4	2			8
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	58	20	8			30
Разом за семестр	90	30	14			46

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
9-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет і об'єкт психології	11	1				10
Тема 2. Методи психології	11		1			10
Тема 3. Розвиток психіки у філогенезі. Поява та розвиток свідомості	14	1	1			12

Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	36	2	2			32
Модуль 2						
Тема 4. Особистість у діяльності і спілкуванні	11	1				10
Тема 5. Пізнавальні психічні процеси. Специфіка пізнавальної активності людини.	14	1	1			12
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості	13	1				12
Тема 7. Індивідуально психологічні особливості особистості	14	1	1			12
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	54	6	2			46
Разом за семестр	90	8	4			78

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологічна характеристика діяльності.	2	
2	Психологія особистості.	2	1
3	Відчуття та сприймання.	2	1
4	Пам'ять. Мислення. Увага.	2	
5	Емоції і вищі почуття.	2	
6	Вольова сфера особистості.	2	1
7	Індивідуальні особливості особистості.	2	1
Разом		14	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет психології, її завдання на сучасному етапі розвитку суспільства. Структура сучасної психології.	4	10
2	Умови походження людини та її свідомості Суттєва різниця психіки тварин і людини.	6	10
3	Поняття про діяльність. Структура діяльності.	6	12
4	Спілкування і поведінка як форма життєдіяльності людини.	6	10
5	Роль емоцій в мотивації та регуляції діяльності. Вольова регуляція як особистісний рівень мотивації.	8	12
6	Пізнавальні психічні процеси.	8	12
7	Проблема темпераменту і характеру в психології	8	12
Разом		46	78

6.5. Індивідуальні завдання

Можливі теми доповідей з презентацією Power Point

1. Загальна характеристика психології як науки. Відмінність її від інших наук.
2. Розвиток уявлень про природу психічних явищ.
3. Мозок і психіка.
4. Психологія пам'яті. Удосконалення пам'яті.

5. Психологія мислення. Творче мислення. Розвиток креативності.
6. Роль емоцій в мотивації та регуляції діяльності.
7. Вольова регуляція як особистісний рівень мотивації.
8. Стреси та їх роль в житті людини.
9. «Я-концепція», самооцінка, механізми захисту особистості.
10. Психологічні захисні механізми людини.
11. Психологія особистості.
12. Психологічні теорії особистості.
13. Психологічний зміст понять «індивід», «суб'єкт» і «особистість».
14. Психологія людських здібностей.
15. Проблема темпераменту в психології
16. Проблема характеру в психології.
17. Особистість і група.
18. Міжособистісні стосунки і конфлікти.
19. Психологія життєвого середовища людини.
20. Психологія активності людини.
21. Спілкування і поведінка як форма життєдіяльності людини.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни.
2. Робоча навчальна програма.
3. Програма навчальної дисципліни.
4. Ілюстративні матеріали.
5. Методичні вказівки.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр. для студ. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.
4. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Копець Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
5. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с.
7. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с.
8. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.

Допоміжна література

1. Власова О.І. Основи психології та педагогіки : підручник / О.І. Власова, А.А. Марушкевич. – 2-е вид., переробл. – К.: Знання, 2011. – 333 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

2. Гуманістична психологія: Антологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів : у 3 т. / Упоряд. і наук. ред. Р. Трач (США) і Г. Балл (Україна). – К. : Університетське видавництво «Пульсари», 2001. – Т. 1. – 252 с.
3. Основи психології : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / А.І. Веракіс, Ю.І. Завалевський, К.М. Левківський. – Х.-К.: ТОВ «Р. И.Ф.», 2005. – 416 с.
4. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології : навч.-метод. посіб / В.В. Рибалка. – К. : Ніка – Центр, 2003. – 204 с.
5. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб./Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
6. Семиченко В.А. Психологія особистості / В.А. Семиченко. – К.: Видавець Ешне О. М., 2001. – 427 с.
7. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підручник / В.В. Москаленко. – Вид. 2-ге, випр. та доповн. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
8. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник / В.Б. Шапар. – Х.: Прапор, 2005. – 640 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://chitalka.info>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. <http://studentam.net.ua/>
4. <http://pj.kherson.ua/>
5. <http://psylist.net/socpsy/>
6. <https://textbook.com.ua/psihologiya/1473452492>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2022/ 2023 н.р. без змін; зі змінами (Додаток 1).
(потрібно підкреслити)

протокол №10 від «20» червня 2022р. Завідувач кафедри ІН Ірина КОЗУБОВСЬКА
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 / 20 н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібно підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібно підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібно підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціал)

Зміни до робочої програми навчальної дисципліни «Психологія» (вікова психологія) для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/педагогіка спеціальності Середня освіта освітньої програми «Географія» на 2022-2023 навчальний рік.

6.1. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 4 «Особистість у діяльності і спілкуванні» доповнена питанням «Особливості міжкультурного спілкування» в полікультурному суспільстві.

Тема 6 «Емоційно-вольова сфера особистості» доповнена питанням «Особливості проявів емоційної сфери особистості в період війни»

6.5. Індивідуальні завдання.

Доповнено завданнями: 1) на основі вивчення теми 2 («Методи психології») розробити і провести анкету комбінованого типу на тему «Війна в Україні»;

2) на основі вивчення теми 7 («Індивідуально-психологічні властивості особистості») підготувати творчу роботу на тему «Мої індивідуально-психологічні властивості».

8. Рекомендовані джерела

Список літератури доповнено більш новими виданнями:

1. Дуткевич Т. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019.
2. Засекіна Л.В. Основи психології. К.: Медицина, 2018
3. Сергеєнкова О., Столяренко О. Загальна психологія. К: Центр навчальної літератури, 2019.
4. Сергеєнкова О., Столяренко О., Коханова О., Пасєка О. Вікова психологія. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2020.
5. Слюсарєаський М. Психологія. Львівська політехніка, 2019.